

Passend onderwijs in het mbo

Bevindingen vanuit de mbo-sector

Bevindingen vanuit de mbo-sector

De MBO Raad heeft de afgelopen maanden op verschillende manieren de leden en het veld bevestigd over passend onderwijs in het mbo. Hieronder treft u een beknopt overzicht aan van onze bevindingen.

Definitie passend onderwijs

Passend onderwijs staat voor maatwerk in het onderwijs. Voor elk kind en iedere jongere onderwijs dat aansluit bij zijn of haar mogelijkheden en talenten. Geen kind tussen wal en schip. Dit geldt voor alle sectoren in het onderwijs, ook voor het mbo.

Kenmerken mbo

'Het' mbo bestaat niet. Er is een grote diversiteit aan opleidingen en niveaus, dus ook een grote diversiteit van eisen aan competenties die de jongere zal moeten beheersen. In het mbo is in feite al sprake van passend onderwijs:

1. Het mbo kent geen speciaal onderwijs noch andere opvangvoorzieningen als bijvoorbeeld Rebound.
2. Het mbo heeft op grond van de WEB de verplichting tot drempelloze instroom bij opleidingen op niveau 1 en (vaak) op niveau 2.
3. Op grond van de Wet Gelijke Behandeling moeten jongeren met een beperking in principe worden toegelaten tot de opleiding die ze willen volgen (niveau 1 t/m 4).
4. Het mbo maakt geen onderdeel uit van de samenwerkingsverbanden vo wat betreft de indicering van leerlingen voor LGF. Uiteraard werken mbo-scholen wel samen met hun regionale partners in het vo om tot doorlopende zorglijnen te komen.
5. Het mbo heeft een kwalificatieplicht en leidt op voor de arbeidsmarkt.

We beschouwen het als een maatschappelijke opdracht om voor elke jongere te onderzoeken welke mogelijkheden de opleiding kan bieden, aansluitend bij wat hij/zij kan. De mogelijkheden daartoe zijn echter niet onbeperkt. Zichtbaar is dat het aantal jongeren met een specifieke onderwijs- of zorgbehoefte stijgt. Er is sprake van toename van LGF- en LWOO-geïndiceerden uit het vo, overbelaste jongeren en aanmeldingen vanuit WAJONG, PRO, VSO. In het toezicht wordt steeds meer gewicht toegekend aan het behalen van hoge rendementcijfers (waaronder het tegengaan van voortijdig schoolverlaten), terwijl geen rekening wordt gehouden met de drempelloze instroom en de toename van het aantal jongeren met een specifieke onderwijs- of zorgbehoefte.

Financiën

Voor de opvang van jongeren met een extra zorgbehoefte in het mbo zijn drie typen middelen beschikbaar:

1. VOA-middelen voor studenten op niveau 1 (factor 1 per student) en 2 (factor 0,4 per student) (totaal 140 miljoen);
2. IBO-middelen om een systematische zorgstructuur in te richten (75 miljoen, onderdeel van de lumpsum tot en met 2011);
3. LGF-middelen voor geïndiceerde studenten (30 miljoen).

Daarnaast zijn er Plusmiddelen voor de opvang en begeleiding van jongeren met meervoudige (sociaal-emotionele) problematiek. Deze vallen buiten het bestek van deze discussie, omdat het hier om een subsidieregeling gaat en niet om structurele middelen.

De VOA-middelen zijn met name bedoeld voor de extra begeleiding van jongeren waarvoor een vmbo-school LWOO-middelen krijgt. De VOA-middelen zijn echter substantieel lager dan de LWOO-middelen. Als van het mbo een grotere zorginspanning verwacht wordt, dan zal de VOA-vergoeding meer in balans gebracht moeten worden met die voor het LWOO.

Slechts voor een zeer klein deel van de studenten met een beperking gaat het om LGF-middelen (de rugzak). De LGF-middelen zijn een relatief klein bedrag en gaan in de huidige vorm verdwijnen.

Afschaffing huidige LGF-systematiek

De MBO Raad staat niet negatief tegenover de afschaffing van de huidige indicatiesystematiek van de LGF. Wij zien als voornaamste voordeel dat een omslag gemaakt wordt van slagboomgerichte diagnostiek naar handelingsgerichte diagnostiek, waardoor het onderwijs meer maatwerk zal kunnen bieden voor de jongeren.

Daarnaast kan het afschaffen van de indicatiecommissie en van de verplichte winkelnering bij de rec's bijdragen aan meer efficiëntie en vermindering van de bureaucratie.

Hoe de beschikbare middelen toegekend en verdeeld gaan worden roept nog veel vragen op. Wij gaan ervan uit dat de sectororganisaties actief betrokken worden bij de verdere uitwerking. Belangrijk bij de ontwikkeling van een nieuwe verdeelsystematiek (ook in de andere onderwijssectoren) is in ieder geval ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk middelen beschikbaar zijn voor de directe onderwijszorg. Het totale proces kent verschillende aspecten: informatievoorziening, indicering, onderwijszorg, verantwoording/toezicht. Alle partijen moeten zich bewust zijn van de kosten die gemoeid zijn met bepaalde wensen en streven naar een zo efficiënt mogelijke organisatie.

Ketenverantwoordelijkheid

Voor het mbo is het belangrijk dat er op de schakels tussen vo en mbo en tussen mbo en arbeidsmarkt geen hiaten vallen. Dat betekent dat de zorg die het vmbo kan bieden ook gecontinueerd moet kunnen worden in het mbo, dus dat de VOA-middelen gelijk moeten zijn aan de LWOO-middelen.

Voor de toeleiding naar de arbeidsmarkt en de voorbereiding daarop in de beroepspraktijkvorming/stage moet onderzocht worden of inzet van UWV (jobcoach) of SZW (participatiebudget) een bijdrage kan leveren.

Standpunten

1. In het mbo is al sprake van passend onderwijs. Het betreft in ieder geval een bredere groep dan de LGF-geïndiceerden.
2. MBO Raad staat niet negatief tegenover de afschaffing van de huidige indicatiesystematiek. Voordelen zijn:
 - a. Werken vanuit handelingsgerichte diagnostiek (meer mogelijkheden voor maatwerk)

- b. Afschaffing verplichte winkelnering bij de rec's (minder bureaucratie)
3. Er zijn ook risico's: onduidelijkheid over toekenning en verdeling van de middelen. Goed overleg is noodzakelijk, met een zo hoog mogelijke efficiëntie als uitgangspunt.
 4. De toenemende diversiteit aan zorgvragen maakt de problematiek rond de zorg in de mbo-instellingen steeds ingewikkelder, wat nog verzaamd wordt door het toenemende gewicht van rendementscijfers.
 5. In vergelijking met het vo zijn de zorgmiddelen in het mbo substantieel lager. Een vergelijkbare zorg als in het vo is daarmee onrealistisch.
 6. De verschillende ketenpartners werken aan een gezamenlijke doelstelling. Ieders verantwoordelijkheid daarbij moet helder geformuleerd en geformaliseerd zijn.
 7. Extra voorzieningen zijn nodig voor de arbeidsmarkttoeleiding die van het mbo gevraagd wordt.

